

ROMEINEN

3:1-20

Paulus betoogt dat de Joden, ondanks hun voordelen, niet beter zijn dan de heidenen, en de aangehaalde Oudtestamentische teksten over zondigheid gaan volgens Gregg over Israël, niet over de totale verdorvenheid van alle mensen

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/romeinen/3-1-20

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Het voorrecht van de Joden	5 min	4
2	Israëls ongeloof en Gods beloften	5 min	7
3	De Bijbel als onze grootste aardse rijkdom	2 min	9
4	Menselijke ontrouw verandert God niet	3 min	9
5	Davids schuld bevestigt Gods rechtvaardigheid	2 min	11
6	De rechtvaardigheid van Gods oordelen	2 min	12
7	Kan zonde God verheerlijken?	3 min	13
8	Verdorven menselijke redeneringen	3 min	14
9	Geen kwaad doen om het goede te bereiken	4 min	16
10	Joden en heidenen zijn allen onder de zonde	2 min	18
11	Paulus en de leer van totale verdorvenheid	2 min	19
12	De open grafkeel en verontreinigende woorden	4 min	20
13	Woorden onthullen wat in het hart leeft	3 min	22
14	Geweld, vrede en de vreze van God	3 min	24

15	Kritiek op de calvinistische uitleg	2 min	26
16	De dichterlijke overdrijving van Psalm 14	3 min	27
17	Het geslacht van de rechtvaardigen	3 min	29
18	De wet spreekt tot Israël	2 min	30
19	Ook de Joden staan schuldig voor God	2 min	31
20	Morele en rituele werken van de wet	3 min	32
21	Besnijdenis en ceremoniële voorschriften	2 min	33
22	Door de wet komt kennis van zonde	2 min	34
23	De wet als spiegel, niet als reiniging	2 min	35
	Om verder te lezen		36

1

Het voorrecht van de Joden

Laten we teruggaan naar Romeinen 3. Zoals ik al zei, heeft Paulus ons ertoe gebracht behoorlijk negatief te denken over eventuele voordelen van het Joods zijn, omdat hij heeft geprobeerd de opvatting — de zelfopvatting — te ontkrachten van de meeste Joden die vonden dat besneden zijn, Joods zijn, hen tot een beter soort mens maakte dan ieder ander. En dat maakte het voor hen moeilijk om diezelfde soort respect en broederlijke liefde te tonen aan de heidenen, die waarschijnlijk de meerderheid vormden van de leden van de gemeenten waartoe zij behoorden. Paulus probeert dus heel duidelijk te maken dat de hele grondslag voor dat vooroordeel niet klopt. Er is geen grond om te denken dat Joods zijn beter is dan niet-Joods zijn.

Hij begint hoofdstuk 3 dus met een reeks retorische vragen. Ze zijn niet helemaal retorisch, want er worden wel degelijk antwoorden op gegeven, maar ze worden niettemin gesteld om iets te beweren, meer dan om informatie te verkrijgen. Dat is namelijk wat een retorische vraag zou zijn. Een retorische vraag is een vraag die eigenlijk iets probeert te zeggen, meer dan ergens naar te vragen.

Maar hij zegt:

Wat heeft de Jood dan voor op anderen? Of wat is het voordeel van het besneden zijn? Veel, in alle opzichten. Want in de eerste plaats zijn hun de woorden van God toevertrouwd.

ROMEINEN 3:1-2

Daarmee bedoelt hij de oudtestamentische Schriften.

Want wat is het geval? Als sommigen ontrouw zijn geweest, zal hun ontrouw de trouw van God toch niet tenietdoen? Volstrekt niet! Zo echter moet het zijn: God is waarachtig maar ieder mens een leugenaar, zoals geschreven staat: Opdat U gerechtvaardigd wordt wanneer U recht spreekt, en overwint wanneer U oordeelt. Als nu onze ongerechtigheid de gerechtigheid van God bevestigt, wat zullen wij dan zeggen? Is God onrechtvaardig als Hij toorn over ons brengt? Ik spreek op menselijke wijze. Volstrekt niet! Hoe zal God anders de wereld oordelen? Want als de waarheid van God door mijn leugen overvloediger is geworden tot Zijn heerlijkheid, waarom word ik dan toch nog als zondaar geoordeeld? En het is toch niet, zoals wij belasterd worden en zoals sommigen zeggen dat wij zeggen: Laten wij het kwade doen, opdat het goede daaruit voortkomt? De verdoemenis van hen is rechtvaardig.

ROMEINEN 3:3-8

In het vorige hoofdstuk leek Paulus de bijzondere status van de Joden onderuit te halen. Toch wil hij niet ontkennen dat de Joden op een bepaalde manier iets bijzonders hebben gehad — namelijk dat God ervoor gekozen heeft hun eerder een openbaring van Zichzelf te geven dan aan de heidenen, en hun daarmee een voorsprong gaf. Het gaf hun in elk geval de gelegenheid om een voorsprong te hebben. Ze hebben die niet goed benut, maar ze hebben die gelegenheid wel gehad. Er is een voordeel dat zij gehad hebben, vooral de woorden van God. Nu betekent 'vooral' niet 'helemaal', maar 'grotendeels'.

Als we willen weten welke andere voordelen Paulus naar onze mening dacht dat zij hadden, kun je kort naar Romeinen 9 gaan, want daar zal hij uitgebreider ingaan op iets wat hij al introduceert in de verzen die we in hoofdstuk 3 gelezen hebben. In Romeinen 9:3 zegt Paulus:

Want ik zou zelf wel wensen vervloekt te zijn, weg van Christus, ten gunste van mijn broeders, mijn verwanten wat het vlees betreft.

ROMEINEN 9:3

Dat wil zeggen: ik zou mijn eigen behoud inruilen voor het hunne, als dat mogelijk was. Ik zou hen laten behouden worden en mezelf niet.

Hij zegt dat zij Israëlieten zijn. Dit zijn dan de voordelen die zij hebben gehad — niet alleen de woorden van God, maar ook deze, in alle opzichten veel:

Zij zijn immers Israëlieten; voor hen geldt de aanneming tot kinderen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de ere dienst en de beloften.

ROMEINEN 9:4

waarmee hij de tabernakel en het priesterschap bedoelt,

Tot hen behoren de vaders, en uit hen is, wat het vlees betreft, de Christus voortgekomen, Die God is, boven alles, te prijzen tot in eeuwigheid. Amen!

ROMEINEN 9:5

omdat zij een groot erfgoed hebben dat teruggaat tot de vaders, iets wat andere volken niet hebben.

Dat is het grootste voordeel dat zij gehad hebben. Jezus kwam voort uit hun geslachtslijn en in hun samenleving. Je ziet dat Paulus veel voordelen ziet die Israël gehad heeft.

2

Israëls ongeloof en Gods beloften

In Romeinen 9 gaat hij echter de vraag onderzoeken: waarom zijn zij niet behouden? Dat wil zeggen, de Joden als groep — waarom werden zij niet allemaal behouden? God gaf hun al deze voordelen. Je zou verwachten dat zij de eersten zouden zijn die in grote aantallen behouden zouden worden, misschien wel massaal. Maar zoals het uitpakte, kwam slechts een klein overblijfsel van de Joden werkelijk tot Christus. En het bleek dat de heidenen in grotere aantallen aangetrokken leken te worden tot Christus. Dat is ironisch. En dus gaat Paulus in Romeinen 9 bespreken waarom de Joden niet behouden zijn.

In heel zijn betoog in hoofdstuk 9 — waar we in onze studie van Romeinen pas veel later aan toekomen — klinkt de ondertoon door dat God wel degelijk beloofd heeft Israël te redden. Je zult het tegenkomen — veel Schriftplaatsen in het Oude Testament spreken erover dat God Israël zal redden. Hij is het behoud van Israël, enzovoort. En toch behandelt Paulus een situatie waarin hij het over behoud heeft, en Israël daar niet bij hoort. Wat is er dan gebeurd met wat God gezegd heeft? Heeft God gelogen? En dat is de vraag die Paulus in Romeinen 9 moet beantwoorden.

Hij geeft daar in vers 6 antwoord op:

Ik zeg dit niet alsof het Woord van God vervallen is, want niet allen die uit Israël voortgekomen zijn, zijn Israël.

ROMEINEN 9:6

Met andere woorden: Gods belofte is niet on vervuld gebleven. Het lijkt er wel op, omdat Israël niet behouden is, terwijl de belofte was dat Israël behouden zou worden. Daarom moet Paulus drie hoofdstukken besteden, Romeinen 9 tot en met 11. Hij legt daarin uit waarom Gods belofte om Israël te behouden niet onwaar is en niet on vervuld is gebleven, ook al is het volk Israël grotendeels onbehouden. Dat is een lastige kwestie, maar hij doet het meesterlijk. Maar je zult zien dat hij zelfs hier bijna die kant op gaat, maar zich dan inhoudt en teruggaat naar wat hem op dat moment

bezighoudt. Nadat hij heeft gezegd wat hij over Israël gezegd heeft, en hen ontdaan heeft van hun nationale trots, beseft hij dat er hier nog iets uitgelegd moet worden over Gods beloften aan Israël. Want hij zegt in vers 3:

Want wat is het geval? Als sommigen ontrouw zijn geweest, zal hun ontrouw de trouw van God toch niet tenietdoen?

ROMEINEN 3:3

Oké, dat is het geval. Dat is wat we zien. Israël gelooft het evangelie niet, terwijl ze dat wel hadden moeten doen. Dat is wat hij probeert uit te leggen. Hoe kan het dat ze niet behouden zijn, terwijl God gezegd had dat ze behouden zouden worden? In Romeinen 3, vers 3, zegt hij:

Zorgt hun ongeloof ervoor dat de trouw van God tenietgedaan wordt?

Met andere woorden: heeft God nagelaten Zijn belofte te houden? Hij had gezegd dat Israël behouden zou worden. Hier zijn we dan: het behoud is gekomen door de Messias, en zij zijn niet behouden. Ze zijn ongelovig. Betekent het feit dat ze ongelovig en onbehouden zijn, dat God ontrouw geweest is? Dat Hij Zijn belofte om hen te behouden niet gehouden heeft? Je ziet, het is dezelfde vraag die hij uitvoerig zal behandelen in de hoofdstukken 9 tot en met 11. Hij weet al waar hij naartoe gaat. De hoofdstukken 9 tot en met 11 zijn niet, zoals sommigen denken, een bijzaak binnen Paulus' betoog. Sommige mensen denken dat Paulus in Romeinen 1 tot en met 8 zijn hoofdzaak bespreekt, namelijk het evangelie, en dat hij daarna nog wat ruimte overhad om iets extra's te zeggen. Alsof hij zegt: nou, er is nog iets anders waar ik de laatste tijd over nagedacht heb, laten we het eens even over Israël hebben — alsof het een bijzaak is die niets met zijn hoofdzaak te maken heeft. Nee, het dringt zich hier bijna op. Het is een heel serieuze kwestie. Als hij zegt dat besnijdenis op zichzelf niets voorstelt, dan moeten we ons wel afvragen: wat dan met al die beloften die gedaan zijn aan hen die besneden zijn, de Joden? En hij is hier bijna geneigd om daar nu op in te gaan. Maar hij beseft: ik denk dat ik dit beter kan uitstellen en er een wat uitgebreidere behandeling aan kan geven zodra ik een beter rustpunt bereikt heb in wat ik aan het zeggen ben. Dus hier hebben we een aanwijzing dat Romeinen 9 tot en met 11 nog komt, maar op dit punt komt het nog niet.

3

De Bijbel als onze grootste aardse rijkdom

Het grote voordeel dus dat God aan Israël gegeven heeft en niet aan de volken — vooral, onder andere, dat zij de woorden van God toevertrouwd gekregen hebben. Overigens is het feit dat wij de Bijbel hebben ook ons grootste aardse voordeel. De Joden hadden veel voordelen, en ze hadden zeker een groter voordeel dan de Schriften, en dat was God Zelf. God hebben is nog meer een voorrecht dan de Bijbel hebben. Maar als het gaat om aardse voordelen, is het hebben van de Bijbel het beste wat er is, want dan heb je Gods woord. En hoewel Hij in de hemel is en jij hier bent, heb je Zijn woord dat naar beneden gezonden is door Zijn profeten, door de woorden van God. Wat een voordeel is het voor mensen die op een gevallen wereld leven, dat Gods boodschap rechtstreeks naar hun stad komt, naar hun land, naar de plek waar ze wonen, via een woordvoerder van hun eigen volk. Dat is waar het vooral om gaat.

Wij hebben natuurlijk een vergelijkbaar voordeel doordat wij de Bijbel hebben, en ik denk dat we kunnen zeggen dat dit onze grootste aardse rijkdom is. We hebben Jezus in de hemel, die onze grootste rijkdom is, en Zijn woord. Ik kan bijna niets anders op aarde bedenken dat ons een groter voordeel geeft dan toegang te hebben tot de Bijbel, iets wat sommige mensen natuurlijk niet hebben. Maar niet omdat God sommigen van ons uitgekozen heeft en anderen niet, maar omdat we het hun gewoon nog niet gebracht hebben — iets wat wel gebeurt. Maar zoals de Joden geen groter aards voordeel konden hebben dan Gods woord te bezitten, zo zou dat ook voor ons gelden.

4

Menselijke ontrouw verandert God niet

En hij zegt in vers 3:

Maar wat als sommigen niet geloofden?

Dit komt rechtstreeks voort uit het feit dat God hun de woorden van God toevertrouwde. Wat een voordeel hebben ze gehad. God sprak tot hen, maar het blijkt dat ze het niet geloofden. Was dat dan eigenlijk wel een voordeel? Wat als ze niet geloofden wat Hij zei? Hij heeft hen onmetelijk gezegend door hun Zijn woord te

geven, maar ze geloven het niet. Dus als ze niet geloven en niet behouden worden, betekent dat dan dat Zijn woord niet waar was? Wel, nee. Hij liegt niet alleen omdat zij Hem niet geloven. Gods trouw wordt niet bepaald door of wij Hem geloven of niet. Hij is trouw.

Volstrekt niet! Zo echter moet het zijn: God is waarachtig maar ieder mens een leugenaar, zoals geschreven staat: Opdat U gerechtvaardigd wordt wanneer U recht spreekt, en overwint wanneer U oordeelt.

ROMEINEN 3:4

Ja, mensen liegen wel, en God niet. In Titus 1:2 staat het, Paulus zegt:

in de hoop op het eeuwige leven, dat God, Die niet liegen kan, vóór de tijden der eeuwen beloofd heeft. En Hij heeft op de door Hem bestemde tijd Zijn Woord geopenbaard,

TITUS 1:2

God is niet de leugenaar. Hij kan niet liegen. De mens kan liegen, en doet dat regelmatig. Maar zeg niet dat omdat mensen ontrouw geweest zijn, God ontrouw is.

Dit noemde ik al in een eerdere lezing: Paulus brengt in 2 Timotheus 2 hetzelfde punt naar voren. In vers 13 zegt hij:

Als wij ontrouw zijn, blijft Hij getrouw. Hij kan Zichzelf niet verloochenen.

2 TIMOTHEÛS 2:13

Het idee is dat God onveranderlijk en consequent trouw is, en dat de manier waarop mensen op Zijn woord reageren niets verandert aan Zijn betrouwbaarheid. Als ik Zijn woord geloof, des te beter voor mij — Hij is trouw, en ik geloof in iets wat betrouwbaar is. Als ik Zijn woord niet geloof, verandert dat niets aan het feit dat Hij trouw is. Zijn woord is evengoed waar. En dat is precies de kwestie die Paulus aan de orde stelt met betrekking tot de ontrouw van de Joden. Zijn zij ontrouw? Welnu, God is niet ontrouw.

Dus in plaats van God de schuld te geven van het feit dat de Joden niet behouden zijn, moeten ze zichzelf de schuld geven. Ze hadden kunnen geloven. Ze deden het niet.

5

Davids schuld bevestigt Gods rechtvaardigheid

Vervolgens citeert Paulus uit het Oude Testament, uit Psalm 51. En in die Psalm zegt hij:

opdat U rechtvaardig blijkt in wat U zegt en overwint. Hij zegt heel duidelijk: ik ben schuldig. Als ik schuldig ben, dan is Uw oordeel over mij rechtvaardig. Als ik onschuldig was en U mij toch oordeelde, dan zou U niet rechtvaardig zijn. Maar ik ben schuldig. Dat is zijn punt.

Psalm 51:6 — David heeft berouw over de zonde die hij met Batseba beging. In Psalm 51, de verzen 5 en 6, zegt David:

Want ik ken mijn overtredingen, mijn zonde staat mij voortdurend voor ogen. Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, ik heb gedaan wat kwaad is in Uw ogen, zodat U rechtvaardig bent wanneer U recht spreekt en rein bent wanneer U oordeelt.

PSALMEN 51:5-6

Wat David zegt, is dit: wat U ook met mij doet, U bent rechtvaardig wanneer U het doet, want ik verdien het. Ik heb gezondigd, en wanneer U mij oordeelt, kan ik niet klagen. Ik kan niet zeggen dat U dat niet had moeten doen. Ik kan niet zeggen dat U te hard bent. Ik kan niet zeggen dat U onrechtvaardig bent. Ik moet U rechtvaardigen. Ik moet verklaren dat U rechtvaardig bent wanneer U mij oordeelt, omdat ik zelf niet rechtvaardig ben. Dus wat David zegt, is dat Davids eigen schuld, in zekere zin, God rechtvaardigt in Zijn oordeel.

Dit sluit op de volgende manier aan bij Paulus' betoog in Romeinen. De Joden zijn schuldig omdat ze niet geloven. Dat doet niets af aan Gods aanzien. Het doet alleen af aan hun eigen aanzien. Wanneer God hen oordeelt, oordeelt Hij hen terecht. Ze geloven niet. Ze verdienen het om geoordeeld te worden. God is trouw. Dat tast

Zijn karakter niet aan. Sterker nog, de zondigheid van de mensen die God oordeelt, maakt Zijn oordeel alleen maar duidelijker terecht. Het bevestigt Gods oordeel alleen maar meer.

6

De rechtvaardigheid van Gods oordelen

Als God mensen zou oordelen die relatief onschuldig lijken, zouden we kunnen zeggen: wat is daar aan de hand? Wat is er mis met Gods oordeel? Deze mensen hebben toch niets echt ergs gedaan? Waarom doet U dat met hen? Er zijn mensen die daadwerkelijk moeite hebben met sommige dingen die God in de Bijbel deed, zoals het feit dat Hij Israël de Kanaänieten liet doden. Of bijvoorbeeld dat Uzza dood neerviel omdat hij de ark aanraakte. Mensen zeggen dan: wat is daar nou aan de hand? Die man probeerde toch alleen maar te helpen; hij is toch niet echt schuldig aan iets ernstigs?

Welnu, God is rechtvaardig. Daarom kunnen we niet zeggen dat die man aan niets ernstigs schuldig was. Als God hem oordeelde, dan was die man schuldig aan iets ernstigs. Nu moeten we misschien wat nadenken, wat onderzoeken en wat analyseren om erachter te komen wat zijn overtreding zo ernstig maakte. Want het kan ons in eerste instantie een kleinigheid lijken, maar het feit dat het ons een kleinigheid lijkt, roept de vraag op of God wel echt rechtvaardig is om te oordelen terwijl de persoon niet echt iets ergs deed.

Nadab en Abihu die vreemd vuur offeren, in hemelsnaam. Er komt vuur van God dat hen verteert. Is dat nu echt nodig? Ananias en Saffira liegen alleen maar over hoeveel geld ze aan de gemeente geven, en God laat hen dood neervallen. Is dat niet een beetje overdreven?

Je ziet dus: wanneer God mensen oordeelt van wie de schuld ons niet duidelijk is, wordt Zijn eigen gerechtigheid in twijfel getrokken. Ik ga daar nu niet verder op in, maar mijn standpunt is uiteraard dat al die dingen in werkelijkheid net zo erg zijn als God ze acht. En er zijn manieren om dat te onderzoeken, om te zien waarom de schuld van die mensen het oordeel daadwerkelijk rechtvaardigde. Dat is precies het punt. Iemand moet aantoonbaar schuldig zijn voordat een negatief oordeel over hem gerechtvaardigd kan worden.

Welnu, David zei: ik heb openlijk gezondigd. Ik heb verschrikkelijk gezondigd. Ik heb overspel gepleegd. Ik heb een man gedood. Dus U bent rechtvaardig wanneer U mij oordeelt. Mijn zondigheid toont de gerechtigheid van Uw oordeel over mij. Niemand kan zeggen dat U niet rechtvaardig bent, want mijn zonde maakt Uw gerechtigheid duidelijk.

7

Kan zonde God verheerlijken?

Paulus denkt nu dat er mensen zijn die zo verdorven zijn dat ze dit omdraaien. In vers 5 zegt hij:

Als nu onze ongerechtigheid de gerechtigheid van God bevestigt, wat zullen wij dan zeggen? Is God onrechtvaardig als Hij toorn over ons brengt? Ik spreek op menselijke wijze.

ROMEINEN 3:5

Op zichzelf, buiten die context, zou die uitspraak helemaal nergens op slaan. Hoe zou je in vredesnaam kunnen beweren dat mijn ongerechtigheid de gerechtigheid van God aantoonst? Welnu, in verband met de Psalm die hij aanhaalde, zei David: mijn zondigheid maakt Uw gerechtigheid duidelijk wanneer U mij oordeelt. In zekere zin heb ik U een goede naam gegeven, God. Mijn zondigheid zal aan iedereen laten zien dat U rechtvaardig bent wanneer U mij oordeelt. En dus zei een of andere verdorven persoon: als mijn slechtheid God er beter uit laat zien, wat heeft Hij dan tegen mij dat ik slecht ben? Het laat Hem alleen maar beter uitzien, toch?

Ik kan me herinneren dat ik een heel jonge christen was, nog helemaal verweven met het soort baptistische theologie waarin ik was opgevoed. Ik hing de leer van eens behouden, altijd behouden aan, en had bepaalde ideeën over genade die niet per se heiligheid inhielden, en dergelijke dingen. Dat kwam gewoon doordat ik nog niet veel over de Bijbel had geleerd en die nog niet grondig had gelezen. Ik was nog een tiener.

Ik herinner me dat ik aan het getuigen was met iemand die al langer christen was dan ik. Er was een niet-christen die met hen sprak en wees op de zonden van bepaalde christenen, zoals ongelovigen graag doen wanneer je tot hen getuigt. Ze wijzen op de

zonden van andere christenen. En de persoon die bij mij was, zei iets als: nou, dat toont juist de grootheid van Gods genade. Dat deze mensen, die God vergeven heeft, zo onwaardig zijn om vergeven te worden. Deze mensen waarvan jij zegt dat ze zo zondig zijn, kijk, Gods genade heeft dat bedekt, en ze zijn behouden. En ik herinner me dat ik dacht wat een geweldige gedachte dat was, dat de zondigheid van christenen Gods genade beter doet uitkomen. En toch is dat een gevaarlijke gedachte om over na te denken of om er ver in mee te gaan, want het zou kunnen omslaan in: nou, dan zou God blij moeten zijn wanneer ik zondig, want dan kan iedereen zien hoe genadig Hij is dat Hij mij vergeeft. Dat is niet wat David bedoelde, maar het is wel iets wat een verdorven geest ervan zou kunnen maken. Mijn zondigheid doet God er beter uitzien, want eerlijk gezegd, het contrasteert met Zijn grootheid. Als ik hier een parel tegen dit witte gordijn zou houden, zou je kunnen zeggen: is dat nu een goede parel of niet? Ik kan het nauwelijks onderscheiden. Maar leg je hem tegen een zwarte achtergrond, dan komt de volmaaktheid ervan opeens veel helderder naar voren door het contrast. En zo is het idee dat mijn zondigheid Gods goedheid juist laat uitkomen door het contrast.

8

Verdorven menselijke redeneringen

Er zijn dus daadwerkelijk mensen die denken zoals Paulus het hier beschrijft. Hij beschouwt hen als lasteraars. Hij zegt:

als onze onrechtvaardigheid laat zien dat God rechtvaardig is, wat moeten we dan zeggen? Is God dan onrechtvaardig als Hij straft? Ik spreek even menselijk.

Nu zou iemand die niet aan Gods kant staat en gewoon probeert uit te pluizen wat de gevolgen zouden kunnen zijn van wat Paulus volgens hem leert, zeggen: nou, dit zou blijkbaar betekenen dat God niemand kan oordelen. Want wanneer ik als zondaar voor God sta, kan ik gewoon een pleidooi voeren. God, ik heb toch alleen maar voor Uw heerlijkheid geleefd door te zondigen. Mijn zondigen heeft U verheerlijkt door het contrast. Iedereen zou moeten zeggen: wow, wat is deze persoon slecht; ik zou God meer moeten waarderen omdat Hij niet is zoals deze persoon. Dan zou God onrechtvaardig zijn om mij daarvoor te straffen.

En Paulus zei: ik spreek als een mens. Nu spreekt hij natuurlijk als een mens. Hij is geen vrouw of een kind. Maar wanneer hij zegt: ik spreek als een mens, verwijst hij specifiek naar menselijke redenering die onverlicht is. Hij gebruikt dat soort uitdrukking ook in 1 Korinthe. In 1 Korinthe 3, vers 3, zegt Paulus:

want u bent nog vleselijk. Als er immers onder u afgunst is en ruzie en tweedracht, bent u dan niet vleselijk en wandelt u dan niet naar de mens?

1 KORINTHE 3:3

In de Engelse vertaling, de New King James, staat daar het woord 'mere' cursief gedrukt om de betekenis duidelijker te maken. Paulus zegt dus eigenlijk: gedragen jullie je niet als louter mensen? Nu is het in bepaalde omstandigheden geen negatieve zaak om je als mens te gedragen. Als je een mens bent, hoor je je als mens te gedragen. Maar hij bedoelt dat jullie je gedragen als mensen die niet verlicht zijn, als mensen die op een natuurlijke manier denken in plaats van op de manier waarop God ons leert te denken — in menselijke redenering. En dus bedoelt hij dat hier ook, wanneer hij zegt: ik spreek als een mens, dat wil zeggen, als louter een mens, zoals een onverlicht mens zou spreken. Ik zeg niet dat er enige geldigheid zit in wat ik zeg; dit is gewoon de manier waarop ik denk dat sommige mensen zouden redeneren. Hij zegt dat God onrechtvaardig is wanneer Hij zondaars oordeelt, omdat hun zonde Hem juist zo goed deed uitkomen door het contrast.

En dan zegt hij in vers 7: als de waarheid van God door mijn leugen feller schittert tot Zijn heerlijkheid, waarom word ik dan nog als zondaar geoordeeld? Ik ben een zondaar, maar waarom zou ik geoordeeld moeten worden omdat ik een zondaar ben, als mijn liegen, mijn oneerlijkheid, mijn ongehoorzaamheid zo'n contrast vormt met de deugden van God, die niets van dat alles zijn wat ik ben en die daarom door het contrast verheerlijkt worden? En Paulus zegt in vers 8, en waarom niet zeggen:

En het is toch niet, zoals wij belasterd worden en zoals sommigen zeggen dat wij zeggen: Laten wij het kwade doen, opdat het goede daaruit voortkomt? De verdoemenis van hen is rechtvaardig.

ROMEINEN 3:8

Laten we zondigen, want dan wordt God meer verheerlijkt.

9

Geen kwaad doen om het goede te bereiken

Kijk, Paulus laat zien hoe belachelijk dit wordt. De Joden hadden het voorrecht gekregen van de woorden van God, maar ze geloofden niet. Nou, zelfs hun ongeloof toont in zekere zin dat God rechtvaardig is wanneer Hij hen oordeelt. Dus zelfs daar winnen ze. Zelfs daar doen ze het verkeerde. Hun gebrek aan respons op de woorden van God verheerlijkt God op een soort achterbakse manier. En dus zouden we zelfs kunnen pleiten voor het doen van het verkeerde om deze reden.

Dit lijkt heel erg op het argument in Romeinen 6, vers 1. Daar staat:

Wat zullen wij dan zeggen? Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade toeneemt?

ROMEINEN 6:1

Wat dat eigenlijk betekent, is: zullen we zondigen zodat genade duidelijker naar voren komt? En dat is precies wat ik dacht toen ik met die man aan het getuigen was. Ik dacht: nou, de zonden van christenen laten Gods genade werkelijk mooier uitkomen, omdat ze zo slecht zijn en Hij hen toch vergeeft. Dus het verheerlijkt God.

En in Romeinen 6 reageert hij op een misverstand dat zou kunnen ontstaan uit wat hij net daarvoor zegt, in hoofdstuk 5, twee verzen eerder. Hij zegt:

De wet echter kwam er nog bij opdat de overtreding zou toenemen, maar waar de zonde is toegenomen, daar is de genade meer dan overvloedig geweest,

ROMEINEN 5:20

Nu, dit is een feit — dat de grootheid van de zonde de grootheid van de genade die de zonde bedekt, heeft vergroot. Dat is een feit, maar het is niet iets wat je probeert te bewerkstelligen. Je zegt niet: oké, laten we meer zondigen, zodat de genade meer kan overvloeien. Het is alleen dat God, ondanks de zonde, toch de overhand kon krijgen en

Zijn genade kon verheerlijken. Maar dat geeft ons niet het recht om die situatie op te zoeken waarin er meer zonde is, zodat er meer bewijs van genade is. Dat is dwaasheid. Een christen kan niet zo denken. En Paulus zegt: zeker niet. En dat is hier ook precies dezelfde gedachte. We zien dus dat wat hij in hoofdstuk 3, vers 8 aansnijdt, in hoofdstuk 6 verder besproken wordt. Dit korte gedeelte met retorische vragen en antwoorden in de verzen 1 tot en met 8 van hoofdstuk 3 loopt dus eigenlijk vooruit op een aantal latere besprekingen in het boek. Hij doorloopt grotendeels een bepaalde lijn van redeneren die verwijst naar zaken waar hij later echt meer tijd aan wil besteden, maar waarbij hij zich nu niet mag laten ophouden. Wanneer hij bijvoorbeeld zegt:

Waarom niet zeggen: laten we het kwade doen zodat het goede eruit voortkomt?

zou je kunnen denken dat hij meteen zou zeggen: 'Ik zal je vertellen wat er mis is met die redenering.' Dat doet hij ook — in Romeinen 6. Maar op dit punt zou het bijna een onweerstaanbare verleiding lijken. Zodra hij heeft gezegd:

Moeten we zeggen: laten we het kwade doen zodat het goede eruit voortkomt, zou hij bijna het gevoel hebben: 'Nee, ik zal je vertellen waarom dat verkeerd is.' In plaats daarvan laat hij het gewoon rusten. Het enige wat hij zegt, is dat de mensen die beweren dat wij dat zeggen, lasteraars zijn. Ze beweren ten onrechte dat dat is wat wij leren. Hun veroordeling is rechtvaardig, en daar gaan we het nu niet over hebben. Het is het zelfs niet waard om er onze tijd en aandacht aan te besteden. De redenering veroordeelt zichzelf. Wanneer hij zegt:

En het is toch niet, zoals wij belasterd worden en zoals sommigen zeggen dat wij zeggen: Laten wij het kwade doen, opdat het goede daaruit voortkomt? De verdoemenis van hen is rechtvaardig.

ROMEINEN 3:8

zeggen commentatoren dat dit kan verwijzen naar de mensen die dat zeggen — hun veroordeling — of naar de veroordeling van die specifieke redenering die ze aanvoeren. De redenering is vanzelfsprekend fout. Het is een redenering die zichzelf veroordeelt. Er is geen enkele manier waarop die gerechtvaardigd zou kunnen

worden. Sommige van deze punten die hij in dit korte gedeelte in de verzen 1 tot en met 8 maakt, komen in latere passages opnieuw aan de orde, met aanzienlijk meer aandacht en uitleg. Maar hij wil terugkeren naar zijn hoofdpunt.

10

Joden en heidenen zijn allen onder de zonde

En wat was zijn hoofdpunt? Ik heb betoogd dat zijn hoofdpunt is dat de Joden, hoewel ze voordelen hebben gehad, in werkelijkheid niet beter zijn dan de heidenen. En daar komt hij nu precies op terug. Vers 9:

Wat dan wel? Zijn wij voortreffelijker? Beslist niet! Wij hebben immers zojuist én Joden én Grieken beschuldigd dat zij allen onder de zonde zijn,

ROMEINEN 3:9

'Wij' betekent hier zeker de Joden — Paulus is een Jood — en 'zij' zijn de heidenen. Dit is precies de vraag waarvan ik heb gezegd dat die zijn thema is. Is het zo dat je, simpelweg door Jood te zijn, door deel uit te maken van die saamhorigheid van de besnedenen, bij God in een hogere klasse terechtkomt dan zij die niet tot die klasse behoren?

Nu wordt deze uitspraak vaak gezien als bevestiging van de standaardindeling die ik eerder noemde en die de meeste commentaren aanhouden: dat hoofdstuk 1 over de Grieken ging en hoofdstuk 2 over de Joden gaat. Paulus zegt dan als het ware: we hebben eerder aangetoond dat zowel de Joden als de Grieken allemaal onder de zonde zijn — de Grieken in hoofdstuk 1, de Joden in hoofdstuk 2. Het is dus alsof hij de vorige twee hoofdstukken samenvat en zegt: kijk, dit hebben we behandeld — de Grieken en de Joden, ze staan allebei onder de zonde, de Grieken in hoofdstuk 1, de Joden in hoofdstuk 2.

Het is echter niet nodig om het zo te zien. Nogmaals, hij gaat ervan uit dat al zijn lezers, Joodse en heidenchristenen, er nooit aan getwijfeld hebben dat de heidenen onder de zonde staan. Dat heeft hij nooit hoeven aan te tonen. Wat hij wél heeft aangetoond, is dat niet alleen de heidenen, maar ook de Joden — zijn hele betoog was

erop gericht om aan te tonen dat de Joden onder de zonde staan. Het zou zinloos zijn geweest om te proberen aan te tonen dat de heidenen dat zijn; daar is nooit ook maar enige twijfel over geweest. Dus wanneer hij zegt: 'we hebben al eerder verklaard dat zowel de Joden als de heidenen onder de zonde staan,' bedoelt hij dat we al wisten dat de heidenen dat waren, en dat we in ons voorgaande betoog nu de Joden aan die lijst van mensen die onder de zonde staan, hebben toegevoegd.

11

Paulus en de leer van totale verdorvenheid

'Zoals geschreven staat' — en hier doorloopt Paulus een hele reeks verzen, of delen van verzen, uit het Oude Testament die over slechte mensen gaan. En zoals ik al genoemd heb, geloof ik dat dit bedoeld is om te laten zien dat de Joden net zo slecht zijn als de heidenen. Deze groep verzen wordt gewoonlijk gezien als Paulus die de leer van de totale verdorvenheid uiteenzet. En je kunt wel raden wie het meestal zo opvat — maar zij zijn ook degenen die de meeste commentaren op Romeinen schrijven. Dus de meeste commentaren op Romeinen zullen zeggen: hier bewijst Paulus onze leer van de totale verdorvenheid — namelijk de calvinistische leer.

En kijk eens naar wat er staat. Het klinkt zeker alsof dit de totale verdorvenheid bewijst. Er staat:

zoals geschreven staat: Er is niemand rechtvaardig, ook niet één,

ROMEINEN 3:10

Dat is een allesomvattende, universele uitspraak — dit betreft iedereen.

er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt.

ROMEINEN 3:11

Dat klinkt zeker als totale verdorvenheid. Merk nu op dat er niet staat dat niemand het kán. De leer van de totale verdorvenheid zegt dat je God niet kúnt zoeken, omdat de aard van je verdorvenheid zodanig is dat het zoeken naar God nooit eens oprecht bij je

zou opkomen. Je kunt het niet willen, je kunt God niet liefhebben, je kunt God niet najagen. Hij zegt hier nergens dat ze het niet kúnnen — hij zegt alleen dat ze het niet dóen. Dat is niettemin een uitspraak:

Er is niemand die God zoekt.

En op het eerste gezicht klinkt het als een sterke onderbouwing van de totale verdorvenheid. Verder:

Allen zijn zij afgedwaald, samen zijn zij nutteloos geworden. Er is niemand die goeddoet, er is er zelfs niet één.

ROMEINEN 3:12

Dit alles komt nu uit Psalm 14. Het is niet woord voor woord hetzelfde als in de Hebreeuwse tekst, maar het is in wezen hetzelfde materiaal. Hij citeert Psalm 14, vers 1 tot en met 3. Diezelfde verzen worden herhaald in Psalm 53, vers 1 tot en met 3. Er zijn dus eigenlijk twee psalmen die deze verzen bevatten — Psalm 14 en Psalm 53. In beide gevallen zijn het de openingsverzen, de eerste drie verzen, van die twee psalmen. Komen we dan bij vers 13 hier:

12

De open grafkeel en verontreinigende woorden

Hun keel is een open graf, met hun tong plegen zij bedrog, addergif is onder hun lippen.

ROMEINEN 3:13

Merk nu op hoeveel van dit alles te maken heeft met de manier waarop ze spreken. Zonden van de spraak worden genoemd als een van de grote bewijzen van verdorvenheid. Wie de verdorvenen hier ook zijn, hun manier van spreken is bijzonder aanstootgevend. Wanneer hij zegt dat hun keel een open graf is, is de aanname dat hun stemmen, als uit een open graf, uit hun keel komen. Voor ons roept een graf misschien het beeld van de dood op, en we zouden dan naar een betekenis kunnen zoeken waarin zij de dood veroorzaken, of voortkomen uit een geestelijke dood. Maar dat is niet echt de connotatie in het Joodse denken. Een graf is een plaats

van onreinheid. Een graf is inderdaad een plaats waar dode lichamen liggen. Maar het probleem met dode lichamen is niet dat we bang zijn voor geesten of voor zombies. Het is dat dode lichamen onrein zijn. Je raakt een dood lichaam niet aan. Als je een graf binnenloopt — en dat waren trouwens meestal grotten — zou je dat per ongeluk kunnen doen.

Grotten dienden soms als graf en soms als openbaar toilet. Men had in die tijd geen buitentoiletten of openbare toiletten. Dus zelfs koning Saul moest, wanneer hij zijn behoefte wilde doen, een grot opzoeken als hij er een kon vinden, of anders zijn soldaten achteruit laten staan om hem heen, met hun gezicht naar buiten gericht, of iets dergelijks. Maar we weten niet of hij dat ooit werkelijk gedaan heeft. Hij zou het misschien hebben moeten doen, als er geen grotten in de buurt waren. Maar een grot was voor bepaalde praktische doeleinden best geschikt. Maar vaak waren grotten graven.

Sterker nog, toen Jezus tegen de Farizeeën zei dat ze op witgekalkte graven leken:

Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, want u bent als de witgepleisterde graven, die vanbuiten wel mooi lijken, maar vanbinnen zijn ze vol doodsbeenderen en allerlei onreinheid.

MATTHEÛS 23:27

Omdat er zoveel pelgrims van buiten de streek naar Jeruzalem kwamen voor de feesten, maakten ze onderweg natuurlijk gebruik van grotten, zoals mensen nu eenmaal moesten doen. Er bestond het gevaar — of het nu ooit werkelijk gebeurde of alleen maar gevreesd werd, in elk geval was het een gevaar — dat mensen een grot binnengingen zonder te weten dat het een graf was. En als ze daarbinnen een dood lichaam vonden, zouden ze beseffen: ik ben onrein geworden, en ik ben op weg naar het feest. Ik kan niet eens meedoen aan het Pascha. Ik kan niet eens meedoen aan een van de feesten, want ik ben nu onrein. Als je in de buurt kwam van een dood lichaam, was je volgens de wet een week lang onrein.

Om onbedoelde onreinheid te voorkomen, vooral tijdens de feestperiodes, gingen de Joden er dus op uit om te witkalken. Ze schilderden witte verf op de buitenkant van de grotten die toevallig graven waren, die toevallig lichamen bevatten. Op die manier

zouden reizigers van buiten de streek die daarlangs kwamen, weten: o, daar gaan we niet naar binnen, dat is een graf, daar worden we onrein van. Dat graf zit vol dode mensenbeenderen. We zouden verontreinigd worden als we daarheen gingen.

En Jezus zei tegen de Farizeeën: jullie zijn als die witgekalkte graven. Mooi aan de buitenkant, schoon en netjes. Maar vanbinnen zitten jullie vol verontreiniging. Jullie zitten vol dode mensenbeenderen. Mensen die met jullie in aanraking komen, worden er alleen maar onrein van, ook al zien jullie er vanbuiten schoon uit, alsof jullie wit geverfd zijn. Het is een laagje vernis. Het is schijn. Vanbinnen zijn jullie eigenlijk behoorlijk verdorven, en net zo verontreinigend voor wie met jullie in aanraking komt als een graf dat zou zijn.

13

Woorden onthullen wat in het hart leeft

En wanneer David nu over de zondaars zegt dat hun keel een open graf is, lijkt dat te betekenen dat wat uit hen komt onreinheid is. Wat in een graf zit, is onreinheid, en wat uit de keel komt, zijn de woorden. Het zijn dus verontreinigende woorden. Ze verontreinigen andere mensen. Die uitspraak, hun keel is een open graf, komt uit Psalm 5, vers 10. En de volgende regel komt uit een andere psalm: het gif van adders — dat is zoiets als een cobra — zit onder hun lippen. Ze zijn giftig. Hun woorden zijn giftig. Dat komt uit Psalm 140, vers 4. Hij citeert die ene regel uit Psalm 140, vers 4.

Dan zegt hij hier in vers 14:

Hun mond is vol vervloeking en bitterheid,

ROMEINEN 3:14

Let op hoeveel hiervan gericht is op wat ze zeggen. Hij probeert te beschrijven hoe goddeloos mensen zijn, en een groot deel van wat hij bespreekt gaat over hoe ze praten. Het laat gewoon zien dat het kwaad niet alleen wordt gedaan door lichamelijk letsel, het stelen van bezit, of het seksueel misbruiken van iemand. Dat is ook kwaad. Maar Paulus denkt, en de psalmist denkt, dat de manier waarop mensen praten hen gemakkelijk in de meest verdorven categorie kan plaatsen.

Waarom? Omdat Jezus in Mattheüs 12 zei:

Adderengebroed! Hoe kunt u goede dingen spreken, terwijl u slecht bent? Want uit de overvloed van het hart spreekt de mond.

MATTHEÛS 12:34

Jezus zei:

Maar Ik zeg u dat de mensen van elk nutteloos woord dat zij zullen spreken, rekenschap moeten geven op de dag van het oordeel.

MATTHEÛS 12:36

Waarom? Omdat Hij zei:

waar het hart vol van is, daar loopt de mond van over. Met andere woorden, het oordeel zal gaan over je hart. Maar hoe weet iemand in vredesnaam wat er in je hart zit? Luister gewoon naar jezelf. Waar je hart ook vol van is, de overvloed van je hart, dat is wat je mond spreekt. Daarom zijn je woorden een heel goede meetlat om te beoordelen wat er in je hart zit. Dus op de oordeelsdag zul je geoordeeld worden voor je woorden.

Dus we zien dat er in Mattheüs 12 -- eigenlijk een hele bespreking over staat, van vers 33 tot en met vers 37. Vers 37 zegt:

Want op grond van uw woorden zult u rechtvaardig verklaard worden, en op grond van uw woorden zult u veroordeeld worden.

MATTHEÛS 12:37

Het is verbazingwekkend -- we denken dat woorden relatief onschadelijk zijn. Er bestaat een oud rijmpje dat zegt: stokken en stenen kunnen mijn botten breken, maar woorden zullen me nooit kwetsen -- dat herinner ik me nog van toen ik een kind was. Maar woorden kunnen enorm veel pijn doen, en je kunt in Gods ogen heel schuldig en

verachtelijk worden, grotendeels door dingen die je alleen maar zegt. Als God immers het hele universum door Zijn woord geschapen heeft, geeft dat ons enig idee van hoeveel Hij denkt dat woorden kunnen bewerkstelligen, ten goede of ten kwade. De invloed van woorden.

Hoe dan ook, Paulus heeft tot nu toe uit vier verschillende psalmen geciteerd, want dat laatste stuk:

Zijn mond is vol vervloeking, bedrog en list, onder zijn tong is kwaad en onrecht.

PSALMEN 10:7

14

Geweld, vrede en de vreze van God

komt uit Psalm 10 vers 7. Dan is er nog iets anders: ze praten niet alleen slecht, ze doen ook slecht. Vers 15:

hun voeten zijn snel om bloed te vergieten. Vernieling en ellende is op hun wegen, en de weg van de vrede hebben zij niet gekend.

ROMEINEN 3:15-17

Deze drie verzen samen zijn een citaat uit Jesaja. Van deze zes citaten van Paulus komt er maar één uit Jesaja, en wel uit Jesaja 59 vers 7; de rest komt allemaal uit de Psalmen.

Ze zijn schuldig aan bloedvergieten. Het zijn moordenaars. Ze vernietigen. Ze brengen ellende in het leven van mensen door hun daden. Ze kennen de weg van de vrede niet. Ze zijn niet verzoeningsgezind. Ze weten niet hoe ze in vrede met andere mensen kunnen leven. Weet je nog wat Jezus tegen Jeruzalem zei over precies dat onderwerp? In Lukas 19 weende Hij over Jeruzalem. In Lukas 19 vers 41 zegt Hij:

En toen Hij dichtbij kwam en de stad zag, weende Hij over haar. Hij zei: Och, dat u ook nog op deze uw dag zou onderkennen wat tot uw vrede dient! Nu echter is het verborgen voor uw ogen.

LUKAS 19:41-42

Ze weten niet wat hun vrede zou brengen. Ze kennen de weg van de vrede niet. De Joden hadden vrede kunnen hebben als ze Gods wegen waren gegaan. Ze brengen onheil over zichzelf door tegen God in opstand te komen. Dat lijken ze niet te beseffen. De weg van de vrede zou de weg van gehoorzaamheid aan God zijn. Die weg kennen ze niet. Ze kennen de dingen niet die tot hun vrede hadden kunnen leiden. Maar nu zijn die voor hun ogen verborgen en is de vrede van hen weggenomen. Maar Jesaja zei in Jesaja 59 vers 7 en 8 dat ze de weg van de vrede niet kennen en daarom van vrede beroofd zullen worden.

En dan tot slot citeert hij in vers 18 uit Psalm 36 vers 1:

De overtreding van de goddeloze spreekt binnen in mijn hart: ontzag voor God staat hem niet voor ogen.

PSALMEN 36:2

Als iemand God niet vreest, betekent dat dat hij oneerbiedig is -- hij heeft geen enkel ontzag voor God. Dat maakt hem roekeloos. Het Oude Testament zegt in Spreuken:

Door goedertierenheid en trouw wordt een misdaad verzoend, en door de vreze des HEEREN keert men zich af van het kwade.

SPREUKEN 16:6

Sterker nog, in Spreuken 8 staat:

De vreze des HEEREN is het kwade te haten; hoogmoed, trots en de verkeerde weg en een mond vol verderfelijke dingen haat Ik.

SPREUKEN 8:13

Als je de HEERE vreest, zul je het kwaad haten en zul je je van het kwaad afkeren. Als je God niet vreest, heb je niet genoeg verstand om het kwaad te haten en ervan weg te blijven, en dan ben je roekeloos -- moreel roekeloos -- omdat je niet het verstand hebt om bang te zijn voor Gods oordeel. En mensen die geen vrees voor God voor ogen hebben, zijn absoluut dwazen, want:

Het beginsel van wijsheid is de vreze des HEEREN en de kennis van de heiligen is inzicht.

SPREUKEN 9:10

Dit zijn dus mensen die hun morele kompas kwijt zijn geraakt omdat ze vergeten zijn God te vrezen. Er is geen vrees voor God meer in hen over, en ze zijn moreel roekeloos, oneerbiedig.

15

Kritiek op de calvinistische uitleg

Dit is dus een behoorlijk slechte beschrijving. Maar waarom geeft Paulus die? En zoals ik al zei, is het calvinistische concept dat Paulus probeert aan te tonen dat iedereen een zondaar is en dat iedereen zo totaal verdorven is dat dit ieder van hen beschrijft, tenzij ze wedergeboren zijn. Alleen wedergeboorte kan mensen zo veranderen dat ze niet meer zo zijn. God brengt die wedergeboorte eenzijdig tot stand bij de uitverkorenen: Hij zorgt dat ze opnieuw geboren worden, zodat ze gaan geloven, zich bekeren en veranderen.

Aan de andere kant heb ik wel eens onwedergeboren mensen ontmoet die niet helemaal bij deze beschrijving passen. Ik denk dat jij dat waarschijnlijk ook wel eens hebt meegemaakt. Ik vraag me bijvoorbeeld af of Gandhi, van wie ik geloof dat hij niet wedergeboren was, bij deze beschrijving zou passen. Ik denk het niet. Ik zie hem niet

doden en verwoesten en ellende veroorzaken, God niet vrezen, en grove, giftige taal spreken, venijnige taal. Ik noem hem alleen omdat hij beroemd is, en een beroemde niet-christen. Ik zeg niet dat het vanbinnen goed met hem zat -- dat laat ik aan God over om te beoordelen. Ik probeer Gandhi niet vrij te pleiten als christen of zoiets. Ik zeg alleen dat er mensen zijn die geen christen zijn en die niet bij zo'n beschrijving passen. Er moeten er veel zijn. Niet allemaal bekend, maar je buurman hiernaast zou er een van kunnen zijn. Zij doen deze dingen niet, maar zij kennen de Heere ook niet.

De Schrift leert dit niet per se, en het is ook niet de bedoeling om dat te leren -- maar dit is het punt -- de calvinisten houden vol dat dit alleen beschrijvingen zijn van de onwedergeborenen. Wel, waar heeft Paulus het hier over wedergeboren of onwedergeboren? Hij probeert hier geen calvinistische leer te onderwijzen die zegt dat je zo bent tenzij je wedergeboren bent, en dat alle onwedergeboren mensen zo zijn. Nergens in wat hij zegt geeft hij ook maar een aanwijzing dat hij het heeft over een onderscheid tussen wedergeboren mensen en onwedergeboren mensen.

16

De dichterlijke overdrijving van Psalm 14

En inderdaad, als je kijkt naar Psalm 14, de eerste psalm die hij aanhaalt -- en hetzelfde geldt voor de andere in de lijst -- daar staat aan het begin:

De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God.

PSALMEN 14:1

Wel, niet iedere onwedergeboren mens zegt dat er geen God is. Sommigen wel, niet allemaal. Niet iedereen die geen christen is, is een atheïst. Hij zegt dat zij -- wie? -- de dwaas die zegt dat er geen God is, de atheïst:

Ze zijn verdorven, ze hebben afschuwelijke dingen gedaan, er is niemand die goeddoet.

Blijkbaar onder de atheïsten, onder degenen die dwazen zijn, die zeggen dat er geen God is. Hij beschrijft niet ieder mens. Hij beschrijft bepaalde mensen. Hij zegt:

De HEERE kijkt uit de hemel neer op de mensenkinderen om te zien of er iemand is die verstandig is en God zoekt.

PSALMEN 14:2

En dit is waar het idee vandaan komt dat er niemand is die God zoekt -- hoewel die exacte zin hier niet staat. Paulus citeert het als:

er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt.

ROMEINEN 3:11

En dat klinkt inderdaad veelomvattend en universeel. Maar we moeten toegeven dat dit in feite hyperbool is, zoals in poëzie vaak voorkomt. Dit is immers poëzie. En het is overduidelijk dat David niet geloofde dat er niemand is die God zoekt, aangezien hij zichzelf in veel van zijn psalmen beschrijft als iemand die God zoekt. En hij was zeker niet de enige die hij kende. Misschien kende hij er maar heel weinig.

Weet je, als je maar één of twee christenen kent die in jouw stad opkomen voor gerechtigheid, zou je kunnen zeggen dat niemand meer opkomt voor gerechtigheid. Er is niemand meer die opkomt voor God. En je weet best dat er wel een paar zijn, maar je gebruikt hyperbool. Je geeft uiting aan de frustratie van: waar zijn al die rechtvaardige mensen toch gebleven? Er is daar niemand meer. Ze zijn allemaal weg. En zo praat iedereen wanneer hij emotioneel is, en David is emotioneel. Hij doet geen theologische uitspraak. Hij roept uit van frustratie over hoe ver de mensen om hem heen over het algemeen van God verwijderd lijken te zijn:

Niemand zoekt God meer. Zij allen zijn afgedwaald, zij zijn allemaal verdorven. Er is niemand die goeddoet, zelfs niet één.

PSALMEN 14:2-3

Nogmaals, als hij dit letterlijk bedoelt, zouden we moeten zeggen dat dat absoluut universeel is. David is een dichter. Hij spreekt niet per se letterlijk. En hoe weten we dat? Hoe weet ik dat hij dit niet in absolute zin bedoelt? Wel, kijk eens naar vers 5,

dezelfde psalm:

17

Het geslacht van de rechtvaardigen

Daar zijn zij in grote schrik, want God is bij het geslacht van de rechtvaardige.

PSALMEN 14:5

Met wie is God daar? Met het geslacht van de rechtvaardigen. Oh, zijn er dus toch ook een paar van hen in de buurt? Ik dacht dat je zei dat er niemand was die goeddeed, maar er is dus ook een geslacht van de rechtvaardigen.

David zegt niet in absolute zin dat er geen goede mensen zijn. Hij kent er een paar die dat wel zijn. Hij is er zelf een van. Maar kijk, hier zouden de calvinisten zeggen: nou, zie je wel, het geslacht van de rechtvaardigen, dat zijn de uitverkorenen. Dat zijn degenen die God wedergeboren heeft doen worden. Daarom kunnen zij rechtvaardig zijn. Maar de rest gaat over de niet-uitverkorenen. Wel, misschien. Laten we dat maar eens aangetoond zien. Waar noemt David uitverkorenen of niet-uitverkorenen? Waar heeft hij het over wedergeboorte? Nee, hij heeft het gewoon over mensen, de kinderen der mensen. Zij zijn allemaal afgedwaald. Natuurlijk, met uitzondering van een paar, het geslacht van de rechtvaardigen.

David onderwijst geen leer van universele algehele verdorvenheid, en Paulus ook niet wanneer hij hem citeert. Paulus weet heel goed, en zijn lezers ook, dat hij poëzie citeert. Hij citeert psalmen. Hij citeert Jesaja. Die zijn allemaal geschreven in poëzie, en ze gebruiken allemaal bloemrijke, gefrustreerde, boze hyperbool. Dat deden de profeten, en dat deden de dichters van Israël, en zo wil Paulus dat het ook begrepen wordt. Hij probeert geen leer te verdedigen waar hij het helemaal niet over heeft. Hij heeft het hier niet over de hele wereld. Over wie heeft hij het dan wel? Hij heeft het over Israël.

De hele lijst met citaten volgt op vers 9, dat ze inleidt. Zijn wij Joden dan beter dan die heidenen? Nee — laat me een aantal Schriftplaatsen aanhalen die bewijzen dat wij Joden niet beter zijn dan de heidenen. Met andere woorden, deze Schriftplaatsen gaan

over Joden. Ze hadden net zo goed over heidenen kunnen gaan, maar dat is niet het geval. David had het niet over de heidenen. Jesaja had het niet over de heidenen. Zij hadden het over de afval van Israël, over het falen van Israël om te doen wat ze wisten dat ze moesten doen. Deze verzen gaan over Israël. Ze gaan niet over universele verdorvenheid. En ik ontken die universele verdorvenheid niet, ik zeg alleen dat Paulus hier niet van plan is daarover te spreken. En daarom kunnen we deze verzen niet gebruiken om te beweren dat hij dat dacht en dat dit is wat hij probeerde te zeggen.

18

De wet spreekt tot Israël

En dat weten we, omdat hij in vers 19 zegt:

Wij weten nu dat alles wat de wet zegt, zij dat spreekt tot hen die onder de wet zijn, opdat elke mond gestopt wordt en de hele wereld doemwaardig wordt voor God.

ROMEINEN 3:19

— dat wil zeggen, tot de Joden. Wanneer hij zegt 'wat de wet ook zegt', bedoelt hij de Schriften, de oudtestamentische Schriftplaatsen die hij net heeft aangehaald. Hij verwijst naar deze verzen die hij zojuist heeft opgesomd en die vertellen hoe slecht bepaalde mensen zijn. Hij zegt: weet je wie dat zijn? Het zijn de mensen die onder de wet zijn. Hij zegt dat de Schriften aan de Joden zijn gegeven. Wat de wet zegt, gaat over hen die onder de wet zijn. Paulus wijst er dus op dat dit de schriftuurlijke beoordeling is van Israël op vele momenten in zijn geschiedenis. Het hoeft zeker niet op elke Jood van toepassing te zijn, want dat was ook niet zo. Het hoeft niet op de Joden van toepassing te zijn op elk moment.

Het gaat er niet om of iedereen verdorven is. De vraag is: zijn de Joden als groep minder verdorven dan de heidenen? En deze Schriftplaatsen gaan, zo blijkt, over Joodse mensen die net zo verdorven zijn. Deze Schriftplaatsen gaan over degenen die

onder de wet zijn, de Joden. En ze zijn gegeven om te bewijzen wat hij in vers 9 vraagt. Zijn Joden beter dan anderen? Blijkbaar niet — en dat is precies wat Paulus de hele tijd al zegt.

Dus vers 19:

nu weten we dat wat de wet ook zegt, ze dat zegt tegen hen die onder de wet zijn, zodat iedere mond gesnoerd wordt. Dat slaat op de opscheppende Joden die denken dat ze beter zijn dan de heidenen. En de hele wereld — de hele wereld, inclusief de Joden, die zichzelf buiten die vergelijking hadden geplaatst — nee, zij horen er ook bij. Zij maken deel uit van die wereld.

19

Ook de Joden staan schuldig voor God

Daarom zal uit werken van de wet geen vlees voor Hem gerechtvaardigd worden. Door de wet is immers kennis van zonde.

ROMEINEN 3:20

Twee dingen hier.

Verder dan dit gaan we nu niet, want vers 21, het volgende vers, slaat een nieuwe weg in en introduceert de rechtvaardiging door geloof. Daar gaan we nu niet op in. Maar we komen erop terug, want het loopt eigenlijk door tot en met hoofdstuk 4. Hier heeft hij het hoogtepunt van zijn hoofdargument bereikt. In hoofdstuk 4 zal er meer over te zeggen zijn. Maar hier heeft hij zijn betoog afgerond.

Wat is dat punt? Uiteraard wat we de hele tijd al hebben gezegd. Als je een Jood bent, als je besneden bent, heb je geleerd te geloven dat je juist daarom, en om geen andere reden, beter bent dan elke heiden die niet besneden is. Dat is gewoonweg niet zo. En ik heb nu zes gedeelten uit de Schrift uiteengezet. Er zouden gemakkelijk meer van dit soort teksten aan toe te voegen zijn, en ze laten zien dat je als volk niet beter bent, omdat deze Schriftplaatsen mensen van jouw volk beschrijven die niet beter waren. Nu kun je wel beter zijn, maar dat zal niet zijn op grond van het Joods-zijn. Je kunt

beter zijn, maar je zult niet beter zijn op grond van besneden zijn. Het zal moeten berusten op de grond dat je beter bent. Je zult beter zijn als je beter bent. Maar als je niet beter bent, dan telt het Jood-zijn, het heiden-zijn, helemaal niet mee.

20

Morele en rituele werken van de wet

Dan nu de werken van de wet. Paulus lijkt zich soms negatief uit te laten over de werken, of de daden, van de wet. En toch verrast hij bij andere gelegenheden door heel positief over de wet te spreken. In hoofdstuk 7 van Romeinen zegt hij:

Zo is dan de wet heilig, en het gebod is heilig en rechtvaardig en goed.

ROMEINEN 7:12

Hij heeft het daar over de oudtestamentische wet. Het is een goede wet. Het is geen slechte wet. Werken van de wet, daden van de wet — die zijn nooit iets slechts geweest. Christelijke Joden hadden naar de wet moeten leven. Het probleem is dat ze dat niet deden. Maar niemand is ooit gerechtvaardigd geweest in Gods ogen door de werken van de wet, vooral niet door die werken die de Joden onderscheidden van de heidenen, namelijk hun rituelen.

Weet je nog dat ik zei dat de morele wet die in de Wet van Mozes staat, veel parallellen heeft in de wetten van de heidense volken? Je hoeft niet ver te zoeken om heidense naties te vinden die zeiden dat moord verkeerd was, dat overspel verkeerd was, dat stelen verkeerd was, en die strafrechtelijke wetten hadden die dat soort dingen verboden. De morele aspecten van de wet zijn nooit het kenmerkende van het jodendom geweest. Zeker, ze maken er deel van uit. Zeker, God eiste dat. Hij eist dat van iedereen, dat men zich goed gedraagt. Maar wat kenmerkend was, wat de Joden anders maakte, waren niet die wetten, maar de wetten over de feesten, de besnijdenis en het onderscheid tussen reine en onreine spijzen. Dat zijn dingen die helemaal niet moreel van aard zijn, maar rituelen die hen onderscheidden — die de heidenen niet volgen. Deze Joden wel.

En wanneer Paulus afwijzend spreekt over de werken van de wet, geloof ik dat hij altijd doelt op de rituele werken van de Joodse wet, waardoor de Joden dachten dat ze beter waren dan anderen. Het is duidelijk dat ze niet aan de morele wetten zelf dachten toen ze zeiden dat ze beter waren, want Paulus vroeg hun:

U dan die een ander onderwijst, onderwijst u uzelf niet? U die predikt dat men niet stelen mag, steelt u zelf? U die zegt dat men geen overspel mag plegen, pleegt u zelf overspel? U die de afgoden verfoeit, pleegt u zelf tempelroof?

ROMEINEN 2:21-22

Dat zijn morele wetten. En zowaar, je weet heel goed dat er Joden zijn die deze dingen doen. Maar jij denkt dat zij het toch goed doen, in elk geval beter dan de heidenen, omdat ze besneden zijn. Wat jou onderscheidde, was duidelijk niet het onderhouden van de morele wet. Het was het onderhouden van de ceremoniële wet. En die wetten maken je niet tot een beter mens in Gods ogen, of tot iemand met een betere status dan wie dan ook in Gods ogen.

21

Besnijdenis en ceremoniële voorschriften

Dit komt trouwens ook heel sterk naar voren in Galaten. Wanneer Paulus over de wet spreekt en de heiden-christenen ervan probeert te weerhouden zich onder de wet te stellen, heeft hij het vooral, natuurlijk, bijna helemaal over de besnijdenis. Galaten is één lange uitval tegen het besnijden van heiden-christenen. Maar het gaat niet alleen om de besnijdenis, want als je besneden bent, sta je onder de hele wet. Nu had Paulus geen bezwaar tegen die wetten die zeiden dat je niet mocht doden of overspel mocht plegen. Paulus hield zelf diezelfde maatstaven aan in zijn onderwijs. En dat deed Jezus ook. Die morele wet was niet de wet waar God bezwaar tegen had voor de Galaten. Hij wilde niet dat ze zich onder die wetten stelden die hen als Joden onderscheidden in plaats van als christenen. Dat waren de rituelen die bepaalden wat een Jood was.

Dus wanneer je Galaten leest, net als Romeinen, dan legt hij niet altijd precies uit welke wetten hij op het oog heeft, maar hij geeft er wel volop bewijs voor door ernaar te verwijzen. Er wordt in Romeinen 2 en in Romeinen 4 volop verwezen naar de besnijdenis als iets waar God Zich niet aan stoort, zoals we nog zullen zien. En in Galaten wordt de besnijdenis voortdurend met name genoemd. Dit is iets wat we moeten leren begrijpen en waarderen als we het milieu willen begrijpen waarin de Bijbel geschreven is. Gewoon de manier waarop de Joden over de besnijdenis dachten, en wat ze dachten dat dat over henzelf zei.

En dit is wat Paulus zegt. De werken van de wet — je laten besnijden, de sabbat houden, de feesten houden, koosjer eten — dat zijn werken van de wet. Die hebben nog nooit iemand beter gemaakt. Die hebben nog nooit iemand bij God aanbevolen. Maar dat een mens een eerlijk leven leidt, een kuis en zedelijk zuiver leven, en goed doet aan zijn naaste — dat heeft God altijd behaagd. Door het hele Oude Testament heen was God altijd blij met dat soort gedrag. Dat is Hij nog steeds.

Dus wat hij zegt, is dat waar jullie Joden op rekenen, jullie rituele reinheid is — die werken van de wet die jullie onderscheiden als mensen van de wet, van de Thora. Die dingen tellen eigenlijk niet mee. Niemand zal ooit op die schaal gemeten gerechtvaardigd worden. Dat is niet de schaal die telt.

22

Door de wet komt kennis van zonde

En hij zegt dat door de werken van de wet de kennis van de zonde komt.

Hij werkt dat hier niet verder uit. Dat is iets anders wat hij in hoofdstuk 7 verder gaat uitwerken. Wat hij in wezen zegt, is dat we alleen weten dat er zonde is omdat iemand die voor ons gedefinieerd heeft. Als het God is die het gedefinieerd heeft, weten we wat zonde werkelijk is. En de wet bevat Zijn definities van zonde. Dus doordat we de wet hebben, weten we dat we zondaars zijn. Dat is het tegenovergestelde van gerechtvaardigd worden. Rechtvaardiging is dat je rechtvaardig wordt verklaard. Maar zodra ik de wet heb, verklaart die mij niet rechtvaardig. Die verklaart dat ik een zondaar ben. Het is dus het tegenovergestelde van rechtvaardiging. De wet functioneert niet als een middel tot rechtvaardiging. Ze dient er juist toe om duidelijk

te maken waarvoor ik vergeving nodig heb, waarmee ik moet stoppen, wat ik al fout doe, waarvoor ik veroordeeld ben. Daarvoor is de wet er. Hij zegt het hier maar terloops, aan het eind van vers 20.

Maar dan, in hoofdstuk 7, pakt hij deze lijn natuurlijk weer op. En in Romeinen 7:7 zegt hij dan:

Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Volstrekt niet! Ja, ik zou de zonde niet hebben leren kennen dan door de wet. Ik zou immers ook niet geweten hebben dat begeerte zonde was, als de wet niet zei: U zult niet begeren.

ROMEINEN 7:7

Dus dat gaat hij verder uitwerken. Hij gaat vertellen wat de wet wel doet en wat ze niet doet.

23

De wet als spiegel, niet als reiniging

De wet gebruiken als middel om jezelf te rechtvaardigen, is haar gewoon niet gebruiken waarvoor ze bedoeld is. Het is zoals Ray Comfort het zegt. Hij zegt dat hij gelooft dat je de Tien Geboden aan mensen zou moeten prediken wanneer je getuigt. Ik geloof niet dat dat altijd nodig is. Daarin zou ik het soms niet met hem eens zijn. Maar ik ben het met hem eens wanneer hij zegt dat je niet door de wet behouden wordt, maar dat de wet is als een spiegel. Ze laat je zien hoe vies je gezicht is. Als je gezicht vies is, doet het je goed om dat te ontdekken.

Het is net als wanneer er een snotje uit je neus hangt en je weet het niet, of je gulp openstaat, of iets anders gênants — dan zou het fijn zijn om langs een spiegel te lopen en het op te merken voordat iemand anders het ziet. Iets gênants of onflatteus aan jezelf zien kan nuttig zijn, omdat het ertoe kan leiden dat je het corrigeert. Maar als je in de spiegel kijkt en ziet dat je gezicht vies is, dan ben je gek als je de spiegel pakt en probeert het vuil eraf te schrobben met de spiegel. Daar is een spiegel niet voor. Daarvoor heb je water en een washandje nodig.

En de wet is er om je te laten zien hoe vies je gezicht is. Ze is er niet om je schoon te maken. Daar is ze gewoon niet voor bedoeld. Je wordt niet gerechtvaardigd door de wet toe te passen. Daarvoor moet er een andere oplossing zijn. Maar de wet geeft je de kennis die je nodig hebt om schoongemaakt te worden.

Daarom zal uit werken van de wet geen vlees voor Hem gerechtvaardigd worden. Door de wet is immers kennis van zonde.

ROMEINEN 3:20

En daarom maakt hij een wending in vers 21, en zegt:

Maar nu is zonder de wet gerechtigheid van God geopenbaard, waarvan door de Wet en de Profeten is getuigd:

ROMEINEN 3:21

En hij gaat verder met spreken over rechtvaardiging door geloof, rechtvaardiging door de genade van God. En dat is waar Romeinen 3:21 tot en met 31 over zullen gaan. Het zal zonder onderbreking doorlopen tot in hoofdstuk 4. Dat zal moeten wachten tot we hierop terugkomen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Romeinen 3:1-2
- Romeinen 3:3-8
- Romeinen 9:3
- Romeinen 9:4
- Romeinen 9:5
- Romeinen 9:6
- Romeinen 3:3
- Romeinen 3:4
- Titus 1:2

- 2 Timotheüs 2:13
- Psalmen 51:5-6
- Romeinen 3:5
- 1 Korinthe 3:3
- Romeinen 3:8
- Romeinen 6:1
- Romeinen 5:20
- Romeinen 3:9
- Romeinen 3:10
- Romeinen 3:11
- Romeinen 3:12
- Romeinen 3:13
- Mattheüs 23:27
- Romeinen 3:14
- Mattheüs 12:34
- Mattheüs 12:36
- Mattheüs 12:37
- Psalmen 10:7
- Romeinen 3:15-17
- Lukas 19:41-42
- Psalmen 36:2
- Spreuken 16:6
- Spreuken 8:13
- Spreuken 9:10
- Psalmen 14:1
- Psalmen 14:2
- Psalmen 14:2-3
- Psalmen 14:5
- Romeinen 3:19
- Romeinen 3:20
- Romeinen 7:12
- Romeinen 2:21-22
- Romeinen 7:7
- Romeinen 3:21

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.